Úřední věstník
Evropské unie

CS
Řada C

C/2026/4011

26.8.2026

P10_TA(2026)0076

Evropský semestr pro koordinaci hospodářských politik: priority v oblasti zaměstnanosti a v sociální oblasti pro rok 2026

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 11. března 2026 o evropském semestru pro koordinaci hospodářských politik: priority v oblasti zaměstnanosti a v sociální oblasti – výroční zpráva za rok 2026 (2025/2183(INI))

(C/2026/4011)

Evropský parlament,

— s ohledem na článek 3 Smlouvy o Evropské unii,

— s ohledem na články 9, 121, 148 a 149 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU),

— s ohledem na evropský pilíř sociálních práv vyhlášený a podepsaný Radou, Parlamentem a Komisí dne 17. listopadu 2017 a na jeho akční plán přijatý v roce 2021, zejména na navrhované hlavní cíle pro rok 2030 v oblasti zaměstnanosti, dovedností a snižování chudoby,

— s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1263 ze dne 29. dubna 2024 o účinné koordinaci hospodářských politik a mnohostranném rozpočtovém dohledu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ([1]), a zejména na články 3, 4, 13 a 27 uvedeného nařízení,

— s ohledem na zprávu Komise s názvem „Zaměstnanost a sociální rozvoj v Evropě 2025“ zveřejněnou v září 2025,

— s ohledem na zprávu Komise s názvem „Vývoj trhu práce a mezd v Evropě“ zveřejněnou v říjnu 2025,

— s ohledem na návrh společné zprávy Komise a Rady o zaměstnanosti, který dne 25. listopadu 2025 předložila Komise (COM(2025)0958),

— s ohledem na doporučení Komise ze dne 25. listopadu 2025 pro doporučení Rady týkající se hospodářské politiky eurozóny (COM(2025)0957),

— s ohledem na sdělení Komise ze dne 25. listopadu 2025 nazvané „Zpráva mechanismu varování 2026“ (COM(2025) 0956),

— s ohledem na doporučení Komise ze dne 25. listopadu 2025 pro doporučení Rady o lidském kapitálu v Evropské unii (COM(2025)0959),

— s ohledem na příspěvky evropských sociálních partnerů k evropskému semestru 2026 a zejména k podzimnímu balíčku,

— s ohledem na zprávu Maria Draghiho o budoucnosti evropské konkurenceschopnosti zveřejněnou v září 2024,

— s ohledem na zprávu Enrica Letty o budoucnosti jednotného trhu nazvanou „Mnohem více než jen trh“, která byla zveřejněna v dubnu 2024,

— s ohledem na zprávu skupiny na vysoké úrovni pro budoucnost sociální ochrany a sociálního státu v EU, která byla zveřejněna v lednu 2023,

— s ohledem na článek 55 jednacího řádu,

— s ohledem na zprávu Výboru pro zaměstnanost a sociální věci (A10-0033/2026),

A. vzhledem k tomu, že cíl EU v oblasti zaměstnanosti, kterým je, aby do roku 2030 bylo zaměstnáno alespoň 78 % osob ve věku 20 až 64 let, je na dobré cestě ke svému dosažení; vzhledem k tomu, že v říjnu 2025 činila míra nezaměstnanosti v EU 6 %, přičemž v členských státech se pohybovala mezi 2,6 % a 10,6 %, zatímco nezaměstnanost mladých lidí zůstává vysoká, a to 13,2 %; vzhledem k tomu, že míra nezaměstnanosti a nejisté

([1]) Úř. věst. L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

pracovní podmínky zůstávají trvale vysoké u mladých lidí, žen, starších pracovníků, nízko a středně kvalifikovaných státních příslušníků třetích zemí, osob se zdravotním postižením a Romů a dalších etnických menšin, přičemž všichni čelí strukturálním překážkám, co se týče zaměstnání; vzhledem k tomu, že nezaměstnanost osob se zdravotním postižením dosahuje 15,1 %; vzhledem k tomu, že vyšší úroveň zaměstnanosti v EU by měla jít ruku v ruce s kvalitou pracovních míst, slušnými platy, zvyšováním mezd a růstem produktivity;

B. vzhledem k tomu, že evropský semestr zůstává ústředním nástrojem pro koordinaci hospodářské, fiskální, zaměstnanecké a sociální politiky v celé EU a měl by se zaměřit na systematičtější začlenění sociální spravedlnosti, environmentální udržitelnosti a mezigenerační spravedlnosti do makroekonomické správy, přičemž by evropský pilíř sociálních práv měl být jeho ústředním bodem a měla by být dodržována zásada subsidiarity; vzhledem k tomu, že se vynakládá úsilí o lepší vyváženost při sledování hospodářských a sociálních cílů v procesu evropského semestru na základě rozvoje sociálního srovnávacího přehledu a nedávného začlenění rámce sociální konvergence do tohoto procesu; vzhledem k tomu, že podzimní balíček na rok 2026 byl předložen bez roční analýzy udržitelného růstu, která by stanovila ucelenou a vyváženou strategii EU, co se týče cílů v oblasti hospodářství, sociálních věcí, zaměstnanosti a životního prostředí, a ukotvila evropský semestr v široké vizi udržitelného růstu Unie; vzhledem k tomu, že EU musí i nadále usilovat o konkurenceschopnost, udržitelnost a sociální spravedlnost, aniž by jeden z těchto cílů byl sledován na úkor ostatních;

C. vzhledem k tomu, že v roce 2024 bylo 93,3 milionu lidí, což představuje 21 % populace EU, ohroženo chudobou nebo sociálním vyloučením (AROPE), což ukazuje, že v plnění cíle evropského pilíře sociálních práv pro rok 2030 v oblasti snižování chudoby bylo dosaženo jen omezeného pokroku, přičemž trend ve více než polovině členských států se ubírá špatným směrem; vzhledem k tomu, že riziko chudoby je mnohem vyšší u žen, dětí, starších osob, osob se zdravotním postižením, komunity LGBTI+, osob s nízkou kvalifikací, státních příslušníků třetích zemí, Romů, domácností s jedním rodičem a osob žijících ve vylidněných oblastech, a že mezi členskými státy i v jejich rámci přetrvávají značné rozdíly, a to i mezi venkovskými a městskými oblastmi; vzhledem k tomu, že tento rozdíl mezi rostoucími průměrnými příjmy a přetrvávající úrovní chudoby poukazuje na strukturální výzvy v oblasti rozložení příjmů, na trzích práce a v koncepci a pokrytí systémů sociální ochrany; vzhledem k tomu, že v roce 2024 více než 40 milionů lidí v EU, což odpovídá přibližně 9,2 % populace, zažilo energetickou chudobu, která vedla k materiální deprivaci; vzhledem k tomu, že nedostatečné pokrytí a nedostatečnost systémů minimálního příjmu, dávek v nezaměstnanosti a rodinných a dětských dávek, jakož i překážky integrace na trh práce a přístupu ke kvalitním veřejným službám, jako je zdravotnictví, vzdělávání, péče a bydlení, přispívají k přetrvávající chudobě a sociálnímu vyloučení, zejména mezi nejvíce znevýhodněnými skupinami; vzhledem k tomu, že bez změny přístupu k řešení chudoby na úrovni EU i členských států nebude možné tento trend zvrátit; vzhledem k tomu, že ambiciózní strategie EU pro boj proti chudobě bude mít zásadní význam, pokud jde o reakce na mnohorozměrný fenomén, kterým chudoba je;

D. vzhledem k tomu, že v Evropské unii je každé čtvrté dítě stále ohroženo chudobou nebo sociálním vyloučením, což je více než u celkové populace; vzhledem k tomu, že v dosažení cíle, kterým je snížení počtu dětí ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením o 5 milionů do roku 2030, nebylo dosaženo dostatečného pokroku, přičemž procento dětí ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením (AROPE) se v letech 2019 až 2023 každoročně zvyšovalo a zůstává trvale vysoké; vzhledem k tomu, že podle návrhu Komise na společnou zprávu o zaměstnanosti pro rok 2026 bylo v roce 2024 v EU ohroženo chudobou nebo sociálním vyloučením přibližně 19,5 milionu dětí (24,2 %); vzhledem k tomu, že preventivní politiky a služby na podporu dětí a rodin v souladu s evropskou zárukou pro děti mají zásadní význam pro řešení socioekonomických podmínek, které mohou vést k rozpadu rodin a umístění dětí do ústavní péče; vzhledem k tomu, že specializovaný nástroj financování pro evropskou záruku pro děti, jakož i synergie s dalšími fondy EU a vnitrostátními fondy, mají zásadní význam, a to jak v současném, tak i v příštím víceletém finančním rámci; vzhledem k tomu, že podle Komise musí EU investovat více než 11 miliard EUR ročně navíc, aby splnila barcelonské cíle pro předškolní vzdělávání a péči do roku 2030 ([2]); vzhledem k tomu, že děti, které mohou mít z docházky do zařízení předškolního vzdělávání a péče největší prospěch, jako jsou děti ze znevýhodněného prostředí, se účastní nejméně a nadále se potýkají s překážkami v přístupu;

E. vzhledem k tomu, že v EU stále žije nejméně 1,4 milionu osob se zdravotním postižením a téměř 300 000 dětí v ústavech; vzhledem k tomu, že obyvatelé těchto zařízení jsou izolováni od širší komunity a nemají dostatečnou kontrolu nad svým životem a nad rozhodnutími, která se jich týkají; vzhledem k tomu, že ačkoli se EU již dlouho angažuje v procesu deinstitucionalizace, je na úrovni EU i vnitrostátní úrovni stále třeba usilovat o to, aby zranitelné skupiny mohly žít nezávisle v rodinném nebo komunitním prostředí;

([2]) Evropská komise, „Vývoj zaměstnanosti a sociální situace v Evropě (ESDE) 2024“, září 2024.

F. vzhledem k tomu, že v roce 2024 zažil každý dvanáctý pracovník (8,2 %) v EU chudobu pracujících, což podkopává sociální soudržnost a zdůrazňuje, že zaměstnání samo o sobě neposkytuje plnou ochranu před chudobou ani se nepromítá do zlepšení životních podmínek, a to kvůli rostoucím životním nákladům a snížené kupní síle; vzhledem k tomu, že nedávné zvýšení zákonných minimálních mezd v letech 2022 až 2025, často o více než 20 % a v několika členských státech o více než 40 %, pomohlo ochránit kupní sílu pracovníků s nízkými mzdami a podpořilo růst mezd v málo placených odvětvích; vzhledem k tomu, že navzdory tomu, že reálné mzdy ve většině členských států překročily úroveň před pandemií, několik velkých ekonomik se na tuto úroveň dosud nevrátilo;

G. vzhledem k tomu, že změna klimatu prohloubila nerovnosti a zasáhla zejména nejzranitelnější skupiny, které bývají více vystaveny environmentálním rizikům, například vysokým teplotám, což vede k nižším standardům kvality pracovních míst, ztrátě produktivity a větší nejistotě zaměstnání; vzhledem k tomu, že přechod ke klimatické neutralitě musí být sociálně spravedlivý a inkluzivní pro všechny, a očekává se, že do roku 2030 vytvoří 1 až 2,5 milionu dalších pracovních míst, pokud bude podpořen správnými politikami zaměstnanosti a vzdělávání; vzhledem k tomu, že silná a dostatečně financovaná sociální ochrana, jakož i kvalitní politiky tvorby pracovních míst, jsou předpokladem pro zajištění spravedlivého přechodu ke klimatické neutralitě a digitální transformaci;

H. vzhledem k tomu, že EU čelí přetrvávajícímu nedostatku pracovních sil a dovedností v několika odvětvích, který je způsoben různými faktory, jako jsou demografické a technologické změny, nesoulad mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi, kvalita pracovních míst a nedostatečná atraktivita kvalitních veřejných služeb i investic do nich, což bylo identifikováno jako klíčová překážka růstu a konkurenceschopnosti EU; vzhledem k tomu, že omezené kariérní vyhlídky a nejisté pracovní podmínky mladých lidí v některých částech Unie přispívají k odlivu talentů mezi regiony EU a třetími zeměmi, což tento nedostatek dále prohlubuje; vzhledem k tomu, že návrh Komise na společnou zprávu o zaměstnanosti pro rok 2026 zdůrazňuje, že řešení strukturálních slabin trhu práce prostřednictvím lepší kvality pracovních míst podporuje vyšší produktivitu, hospodářskou výkonnost, sociální spravedlnost a soudržnost; vzhledem k tomu, že zlepšení práv pracovníků, kolektivní vyjednávání, aktivní politiky na trhu práce, přístup k sociální ochraně a příležitostem k rozvoji dovedností pro všechny, včetně státních příslušníků třetích zemí, jakož i cílená aktivační opatření pro 51 milionů lidí v produktivním věku, kteří v současné době nejsou součástí pracovní síly, by pomohly posílit účast, začlenění a konkurenceschopnost; vzhledem k tomu, že se očekává, že do roku 2050 se počet pracujících obyvatel EU sníží až o 18,8 milionu osob, což naznačuje, že legální migrace pracovních sil může pomoci reagovat na vyvíjející se potřeby trhu práce;

I. vzhledem k tomu, že v roce 2022 činila míra účasti dospělých na vzdělávání 39,5 %, z čehož vyplývá, že ve většině členských států je třeba vyvinout větší úsilí, aby bylo do roku 2030 dosaženo cíle 60 % účasti dospělých na vzdělávání a odborné přípravě; vzhledem k tomu, že integrovaný přístup ke koordinaci politik v rámci evropského semestru poskytuje rámec pro směřování nezbytných investic do rozvoje lidského kapitálu i systémů vzdělávání a odborné přípravy; vzhledem k tomu, že je zapotřebí dalšího značného úsilí, aby se zajistily politiky kvalitního vzdělávání a přístupu k němu, zejména pro pracovníky s nižší kvalifikací, přičemž tyto politiky musí podporovat celoživotní učení a posilovat konkurenceschopnost, odolnost a začlenění pracovní síly v EU; vzhledem k tomu, že veřejné výdaje samy o sobě nemusí pokrýt rozsah potřeb v oblasti prohlubování dovedností a změny kvalifikace vzhledem k transformačním výzvám, kterým EU čelí; vzhledem k tomu, že v roce 2022 se průměrné skóre pro základní dovednosti patnáctiletých v Programu pro mezinárodní hodnocení žáků (PISA) ve srovnání s rokem 2018 snížilo, přičemž nedostatečné výsledky neúměrně postihují znevýhodněné studenty, což zdůrazňuje potřebu reforem a trvalých investic do vzdělávání a odborné přípravy na podporu budoucích generací a jejich přechodu ze vzdělávání do práce;

J. vzhledem k tomu, že dodatečné investiční potřeby v oblasti sociální infrastruktury se odhadují na 192 miliard EUR ročně, a to i v oblasti cenově dostupného bydlení, zdravotní a dlouhodobé péče, vzdělávání a celoživotního vzdělávání ([3]); vzhledem k tomu, že je třeba klást důraz na ekonomickou návratnost sociálních investic, zejména veřejných výdajů na děti a mládež, které nejen zlepšují životní úroveň a snižují chudobu, ale jsou také klíčovými hnacími silami udržitelného hospodářského růstu podporujícího začlenění, vyšší produktivity a vyšší míry zaměstnanosti; vzhledem k tomu, že nedostatečné investice do vzdělávání a výzkumu oslabují dlouhodobé vyhlídky růstu; vzhledem k tomu, že pro děti jsou sociální investice investicí do budoucnosti, která vede k lepšímu vzdělání i pracovním vyhlídkám, což následně zlepšuje ekonomické ukazatele; vzhledem k tomu, že je třeba dále pracovat na měření rozdílů v sociálních investicích po zotavení v EU, jakož i investic do sociálních služeb a jejich pokrytí a jejich ekonomické návratnosti; vzhledem k tomu, že vytvoření společných ukazatelů údajů o výdajích na sociální služby a jejich pokrytí, jako je evropský index sociálních služeb, by posílilo doporučení založená na důkazech a účinné sledování jejich provádění v rámci evropského semestru;

([3]) Pracovní dokument útvarů Komise ze dne 27. května 2020 s názvem „Zjišťování potřeb Evropy v oblasti oživení“ (SWD(2020)0098), který je doprovázen sdělením Komise s názvem „Chvíle pro Evropu: Náprava škod a příprava na příští generaci“ (COM(2020)0456).

K. vzhledem k tomu, že tlak na náklady na bydlení a vysoké ceny energií představují pro domácnosti značnou zátěž, avšak bytová politika je v doporučeních pro jednotlivé země často nedostatečně zastoupena, a to navzdory jejímu makroekonomickému významu a ústřední roli v oblasti zabezpečení příjmů, sociálního začleňování a odolnosti v souvislosti s životními náklady; vzhledem k tomu, že investice do sociálních služeb a zvyšování nabídky bydlení, včetně sociálního a dostupného bydlení, jakož i do energetické účinnosti a renovací budov a řešení nedostatku kvalifikovaných pracovníků hrají klíčovou roli při snižování chudoby, včetně energetické chudoby, a zlepšování cenové dostupnosti;

L. vzhledem k tomu, že rozdíl v odměňování žen a mužů v EU v současnosti činí 12 %, a to mj. kvůli neúměrnému podílu povinností v domácnosti a péči o děti, které nesou ženy, a přetrvávajícímu podceňování profesí, v nichž dominují ženy; vzhledem k tomu, že ženy jsou více ohroženy chudobou, zejména ve vyšším věku, přičemž rozdíl v důchodech mužů a žen v současnosti dosahuje 25 % ([4]);

1. zdůrazňuje konkurenční výhodu investic do sociálního modelu EU; vyzývá k tomu, aby byla do procesu evropského semestru začleněna doporučení, jež vypracovala skupina na vysoké úrovni pro budoucnost sociální ochrany a sociálního státu, jakož i doporučení Lettovy a Draghiho zprávy s cílem chránit a posílit sociálně tržní hospodářství EU; zdůrazňuje potřebu vyváženého přístupu, který podporuje sociální práva, veřejné služby a struktury i pokrytí kolektivního vyjednávání, stejně jako konkurenceschopnost; vítá začlenění evropského pilíře sociálních práv do rámce správy ekonomických záležitostí a vyzývá členské státy, aby využily možnost prodloužit období korekce k investicím do priorit evropského pilíře sociálních práv; vyzývá k tomu, aby se integrovaný správní rámec promítl do vnitřních procesů orgánů EU a aby do nich byly ve stejné míře zapojeny jejich hospodářské a sociální orgány;

2. naléhavě žádá Komisi a členské státy, aby plně provedly evropský pilíř sociálních práv; zdůrazňuje, že aktualizovaný akční plán evropského pilíře sociálních práv musí proměnit politické závazky v konkrétní a ambiciózní opatření, podpořená jasnými, měřitelnými cíli a spolehlivými monitorovacími ukazateli, aby bylo možné účinně řešit chudobu a sociální vyloučení a podporovat pracovníky při zvládání ekologické a digitální transformace, zejména pokud jde o dovednosti, odborné vzdělávání i přípravu a celoživotní učení; vyzývá k tomu, aby byly cíle akčního plánu pro evropský pilíř sociálních práv začleněny do jádra evropského semestru tak, že se stanou referenčními hodnotami v posouzeních evropského semestru; konstatuje, že návrh Komise na společnou zprávu o zaměstnanosti za rok 2026 se do značné míry zaměřuje na nedostatek kvalifikované pracovní síly a nedostatek pracovníků a postrádá komplexní posouzení provádění 20 zásad evropského pilíře sociálních práv, jak vyžaduje nařízení (EU) 2024/1263; vyzývá Komisi k zajištění toho, aby všechny zásady evropského pilíře sociálních práv byly v budoucích cyklech zohledněny, aby tak byl zajištěn přesný a úplný obraz sociální situace v EU;

3. vítá ambice Komise vymýtit chudobu do roku 2050, její evropský plán dostupného bydlení i její záměr navrhnout zákon o kvalitních pracovních místech; dále vítá první strategii EU pro boj proti chudobě a posílení evropské záruky pro děti; zdůrazňuje potřebu soudržnosti mezi evropským semestrem, opatřeními navazujícími na akční plán pro evropský pilíř sociálních práv a těmito připravovanými nástroji s měřitelnými cíli a odpovídajícími doporučeními pro jednotlivé země;

4. připomíná, že předsedkyně Komise Ursula von der Leyenová v roce 2019 přislíbila, že každé dítě v Evropě ohrožené chudobou nebo sociálním vyloučením bude mít přístup k nejzákladnějším právům, jako je zdravotní péče a vzdělávání, a že bylo následně přijato doporučení Rady (EU) 2021/1004 ze dne 14. června 2021, kterým se zavádí evropská záruka pro děti ([5]); zdůrazňuje, že cílů evropské záruky pro děti nelze dosáhnout bez ambiciózního rozpočtu, který bude konkrétně pro tyto účely vyhrazen na evropské i vnitrostátní úrovni; v této souvislosti opakuje svou výzvu, aby na evropskou záruku pro děti byly vyčleněny zvláštní finanční prostředky ve výši nejméně 20 miliard EUR; zdůrazňuje, že pro řešení rostoucího problému dětské chudoby a sociálního vyloučení je naléhavě nutné, aby byly tyto finanční prostředky pro tyto účely vyčleněny v příštím víceletém finančním rámci;

5. zdůrazňuje, že je důležité vymýtit dětskou chudobu a sociální vyloučení s cílem prolomit mezigenerační cykly; vítá zahrnutí hodnocení toho, jak je prováděna záruka pro děti, do všech zpráv o jednotlivých zemích v rámci jarního balíčku 2025 a vybízí k pokračujícímu sledování pokroku v rámci evropského semestru; lituje však, že na tato

([4]) Evropský institut pro rovnost žen a mužů, „Index rovnosti žen a mužů“, https://eige.europa.eu/gender-equality-index/2025/country.
([5]) Úř. věst. L 223, 22.6.2021, s. 14, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2021/1004/oj.

zjištění nebylo navázáno, neboť v roce 2025 byla vydána pouze dvě doporučení pro jednotlivé země, která vyzývala k přijetí opatření k řešení dětské chudoby; domnívá se, že doporučení pro jednotlivé země by měla odrážet soulad rozpočtu členských států s minimálními požadovanými prostředky přidělenými na řešení dětské chudoby, které jsou stanoveny v nařízení o ESF+ ([6]);

6. znovu opakuje svou výzvu k navýšení financování evropské záruky pro děti s vyhrazeným rozpočtem značného objemu a k tomu, aby členské státy vyčlenily alespoň 5 % svých přidělených finančních prostředků z ESF+ na boj proti dětské chudobě a podporu dobrých životních podmínek dětí, přičemž alespoň 10 % by mělo být vyčleněno pro členské státy, v nichž míra dětské chudoby přesahuje průměr EU;

7. je znepokojen mírou nezaměstnanosti mladých lidí, která je stále více než dvakrát vyšší než celková míra nezaměstnanosti v EU; zdůrazňuje, že pro mladé lidi je nezbytné doplnit opatření na podporu zaměstnanosti trvalou podporou, včetně přístupu k integrovaným sociálním službám, bydlení a podpoře duševního zdraví, aby byla zajištěna jejich pokračující účast na vzdělávání nebo zaměstnání; zdůrazňuje, že je třeba, aby členské státy investovaly do posílené záruky pro mladé lidi, aby byla zajištěna kvalitní a včasná podpora pro všechny mladé lidi mladší 30 let, kteří se neúčastní vzdělávání, zaměstnání ani odborné přípravy; naléhavě vyzývá členské státy, aby podpořily využívání posílené záruky pro mladé lidi jako nástroje na podporu osob odcházejících z oblasti péče a na předcházení náhlým ztrátám v počtu osob poskytujících péči, mimo jiné i prostřednictvím přístupu ke kariérnímu poradenství;

8. vyzývá Komisi a členské státy, aby v rámci evropského semestru podporovaly vysoce kvalitní a spravedlivě placené stáže a zabránily jejich zneužívání jako náhrady za řádné zaměstnání; vyzývá k tomu, aby nadcházející směrnice o zlepšení pracovních podmínek stážistů ([7]) byla ambiciózní a komplexní a zajistila plnou ochranu práv stážistů, včetně možnosti ukončit stáž bez újmy v případě porušení základních práv, a vyzývá k urychlenému uzavření jednání;

9. domnívá se, že k předcházení a řešení trvale vysoké míry chudoby a sociálního vyloučení jsou nutná opatření na úrovni EU i členských států, a vítá oznámení první strategie EU pro boj proti chudobě v tomto ohledu; domnívá se, že strategie musí poskytnout komplexní přístup k řešení základních příčin a vícerozměrných aspektů chudoby a sociálního vyloučení s konkrétními kroky, robustním rozpočtovým přídělem, jasnými cíli, milníky a strukturálními opatřeními, a zároveň zajistit důrazné provádění a monitorování; vyzývá členské státy, aby provedly směrnici o přiměřené minimální mzdě ([8]) s cílem bojovat proti chudobě pracujících a motivovat k práci; vyzývá k tomu, aby strategie EU pro boj s chudobou soustředila pozornost na boj proti dětské chudobě, aby se prolomil koloběh chudoby; naléhavě vyzývá členské státy, aby plně provedly doporučení Rady o přiměřeném minimálním příjmu ([9]);

10. připomíná, že je důležité zlepšit přístup osob samostatně výdělečně činných k sociální ochraně, a vyzývá Komisi, aby využila proces evropského semestru k monitorování provádění doporučení Rady o přístupu pracovníků a osob samostatně výdělečně činných k sociální ochraně na vnitrostátní úrovni ([10]), včetně doporučení pro jednotlivé země; připomíná, že podíl samostatně výdělečně činných osob v kulturních a kreativních odvětvích je více než dvojnásobný ve srovnání s obecnou populací, a proto je třeba pro toto odvětví přijmout cílená opatření; v této souvislosti vítá oznámení charty EU pro umělce, jejímž cílem je zdůraznit hlavní základy a závazky týkající se spravedlivých pracovních podmínek v tomto odvětví, ale vyzývá Komisi, aby její zveřejnění posunula již na rok 2026, neboť se jedná o dlouhodobé problémy;

11. vyjadřuje politování nad tím, že dosahování cílů strategického rámce EU pro Romy členské státy nevěnují aktivnější úsilí a že se těmto cílům nedostává větší pozornosti v procesu evropského semestru, zejména v doporučeních pro jednotlivé země; zdůrazňuje cíl strategického rámce, jímž je snížit do roku 2030 rozdíly v zaměstnanosti Romů a celkového obyvatelstva na polovinu a zajistit, aby alespoň 60 % Romů mělo placenou práci; naléhavě vyzývá členské státy, aby přijaly integrovaný přístup zaměřený na rovnost a zajistily, aby se veřejné politiky a služby účinně dostávaly ke všem Romům včetně Romů v odlehlých a venkovských oblastech;

([6]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1057 ze dne 24. června 2021, kterým se zřizuje Evropský sociální fond plus (ESF +) a zrušuje nařízení (EU) č. 1296/2013 (Úř. věst. L 231, 30.6.2021, s. 21, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1057/oj).

([7]) Návrh Komise ze dne 20. března 2024 na směrnici Evropského parlamentu a Rady o zlepšování a prosazování pracovních podmínek stážistů a boji proti zastírání řádných pracovních poměrů stážemi („směrnice o stážích“) (COM(2024)0132).

([8]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2041 ze dne 19. října 2022 o přiměřených minimálních mzdách v Evropské unii (Úř. věst. L 275, 25.10.2022, s. 33, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2041/oj).

([9]) Doporučení Rady ze dne 30. ledna 2023 o přiměřeném minimálním příjmu zajišťujícím aktivní začleňování 2023/C 41/01 (Úř. věst. C 41, 3.2.2023, s. 1).

([10]) Doporučení Rady ze dne 8. listopadu 2019 o přístupu pracovníků a osob samostatně výdělečně činných k sociální ochraně (Úř. věst. C 387, 15.11.2019, s. 1).

12. se znepokojením připomíná na jedné straně přetrvávající rozdíl v míře zaměstnanosti osob se zdravotním postižením ve výši přibližně 24 % a na druhé straně cíl EU přejít u všech dotčených osob od institucionální péče ke komunitní nebo rodinné péči; vyzývá Komisi, aby řešila rozdíly v míře zaměstnanosti osob se zdravotním postižením prostřednictvím evropského semestru, a to i v doporučeních pro jednotlivé země, a aby aktualizovala Strategii EU pro práva osob se zdravotním postižením na období 2021–2030 v souladu s Úmluvou OSN o právech osob se zdravotním postižením prostřednictvím nových stěžejních iniciativ, včetně evropské záruky pro zaměstnanost a dovednosti osob se zdravotním postižením; znovu vyzývá Komisi, aby předložila akční plán deinstitucionalizace, který by se vztahoval na všechny skupiny, jež stále žijí v ústavech včetně dětí, osob se zdravotním postižením, osob s problémy v oblasti duševního zdraví a osob bez domova; zdůrazňuje, že pokrok v deinstitucionalizaci by měl být monitorován v rámci evropského semestru, a vyzývá členské státy, aby k dokončení tohoto procesu, rozvoji komunitních služeb a investicím do prevence plně využíval fond ESF+, další fondy EU i vnitrostátní fondy;

13. vítá trvalé začlenění rámce sociální konvergence do evropského semestru; zdůrazňuje jeho význam a význam srovnávacího přehledu sociálních ukazatelů pro identifikaci rizik a sledování pokroku v oblasti vzestupné sociální konvergence, snižování nerovností, posilování systémů sociální ochrany a prosazování důstojných pracovních podmínek a podpůrných opatření k zajištění spravedlnosti při přechodu; vyzývá Komisi, aby v tomto novém rámci dále rozvíjela inovativní nástroje kvantitativní a kvalitativní analýzy, aby mohl být optimálně využíván v budoucích cyklech evropského semestru; vyzývá Komisi, aby ve druhé fázi analýzy analyzovala rizika pro vzestupnou sociální konvergenci, jež byla zdůrazněna v její společné zprávě o zaměstnanosti z roku 2025, včetně výsledků v oblasti zaměstnanosti nedostatečně zastoupených skupin, předčasného ukončování školní docházky, vzdělávání dospělých a chudoby, a aby s dotčenými členskými státy projednala opatření, která jsou přijímána nebo plánována k řešení těchto rizik; konstatuje, že řešení výzev uvedených v uvedené společné zprávě o zaměstnanosti přispěje k dosažení vzestupné sociální konvergence;

14. vyzývá Komisi, aby zlepšila a aktualizovala srovnávací přehled sociálních ukazatelů a zajistila, aby odrážel příčiny a dopady nerovnosti a zahrnula do něj rovné příležitosti, kvalitní pracovní místa, rozdělování bohatství, přístup k veřejným a sociálním službám, přiměřené důchody, bydlení a bezdomovectví, duševní zdraví, diskriminaci a sociální dopady zhoršování životního prostředí a změny klimatu; vyzývá Komisi, aby k chudobě pracujících přistupovala v rámci srovnávacího přehledu sociálních ukazatelů jako k varovnému signálu a aby navrhla doporučení pro jednotlivé země v případech, kdy by tyto trendy přetrvávaly; zdůrazňuje, že je třeba řešit výzvy, které jsou ve srovnávacím přehledu označeny jako „kritické“ nebo jako „je nutné sledovat“, včetně předčasného ukončování školní docházky, příliš vysokých nákladů na bydlení, dopadu sociálních transferů, rozdílu v zaměstnanosti osob se zdravotním postižením, subjektivně neuspokojených potřeb zdravotní péče, péče o děti, základních digitálních dovedností a dětské chudoby; vyzývá k začlenění indexu sociálního pokroku a indexu rovnosti žen a mužů s cílem lépe měřit nerovnost, přístup k příležitostem a dobré životní podmínky pomocí rozčleněných údajů; zdůrazňuje, že jsou zapotřebí včasné, harmonizované a transparentní údaje a metodiky s cílem zlepšit tvorbu politik založenou na důkazech a cílené sociální investice a sladit srovnávací přehled sociálních ukazatelů se všemi 20 zásadami evropského pilíře sociálních práv;

15. připomíná, že ukazatel míry ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením dostatečně nezachycuje základní příčiny chudoby a komplexních nerovností, zejména začlenění osob žijících mimo soukromé domácnosti, kvalitativní aspekty chudoby a životní zkušenosti s marginalizací, přičemž je nutné brát v úvahu, že chudoba přesahuje rámec nedostatečného příjmu nebo materiální deprivace; vyzývá Výbor pro sociální ochranu, aby obnovil statistické měření ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením s cílem rozšířit jej o silnější, více členěné a vícerozměrnější porozumění chudobě a sociálnímu vyloučení;

16. připomíná, že sociální investice mohou mít pozitivní dopad na hospodářský růst, produktivitu a konkurenceschopnost a zároveň přispívat k fiskální udržitelnosti a podporovat vzestupnou sociální soudržnost, životní a pracovní podmínky a začleňování zranitelných skupin; vyzývá Komisi a členské státy, aby sociální investice považovaly za základ udržitelného růstu a zaměřily se na investice, které prokázaly svou účinnost z hlediska růstu, produktivity, kvality pracovních míst a vyšší účasti na trhu práce; vyzývá členské státy, aby k řešení výzev uvedených v doporučeních pro jednotlivé země do 31. prosince 2026 plně a cíleně využily Nástroj pro oživení a odolnost; žádá, aby Komise poskytla pokyny k využití soukromých investic a partnerství veřejného a soukromého sektoru k odstranění nedostatků v oblasti sociální infrastruktury; vítá zřízení znalostního centra pro sociální investice s cílem posilovat vzájemné učení a technickou pomoc, pokračovat ve zlepšování včasnosti a dostupnosti sociálních ukazatelů, omezovat zpoždění při posuzování trendů chudoby a nerovnosti a zlepšit přístup členských států k údajům pro hodnocení politik a posouzení dopadů;

17. připomíná, že sociální ekonomika je klíčovou složkou sociálních investic a hraje jedinečnou úlohu při rozvoji inkluzivních a inovativních řešení na místní úrovni, přispívá k vytváření kvalitních pracovních míst, poskytování cenově dostupných a přístupných sociálních a lokálních služeb a ekologické a digitální transformaci; konstatuje, že je silná podpora veřejnosti pro sociální ekonomiku, přičemž 88 % respondentů Eurobarometru podporuje strategie a právní předpisy na její šíření; vyzývá Komisi a členské státy, aby posílily své rámcové podmínky tím, že usnadní přístup k financování, poskytnou příležitosti k budování kapacit a zajistí jeho viditelnost, a aby cíle akčního plánu pro sociální ekonomiku zohlednily v evropském semestru, a to i prostřednictvím doporučení pro jednotlivé země a cíleného využívání finančních prostředků EU;

18. zdůrazňuje, že plán Komise pro cenově dostupné bydlení by měl být lépe začleněn do evropského semestru a měl by se více zaměřovat na doporučení pro jednotlivé země týkající se cenově dostupného, důstojného a udržitelného bydlení, zejména pro skupiny s nízkými a středními příjmy, jakož i pro osoby se zdravotním postižením a starší osoby; vyzývá k intenzivnějšímu monitorování pokroku členských států při zajišťování přístupu k přiměřenému, bezpečnému a nesegregovanému bydlení pro romské komunity, jež čelí extrémní chudobě; připomíná signatářům Lisabonského prohlášení o Evropské platformě pro boj proti bezdomovectví cíl vymýtit bezdomovectví do roku 2030; vyzývá členské státy, aby kombinovaly opatření, která v odvětví stavebnictví a bydlení zvyšují nabídku, snižují náklady na výstavbu a řeší nedostatek pracovních sil, s podporou na straně poptávky, která lidem, zejména domácnostem ve zranitelném postavení, umožní přístup k cenově dostupnému, důstojnému a udržitelnému bydlení; zdůrazňuje, že vnitrostátní střednědobé fiskálně-strukturální plány a investiční strategie by měly podporovat sociální a cenově dostupné bydlení, prevenci a snižování bezdomovectví a modernizaci budov s cílem snížit energetickou chudobu a zlepšit podmínky bydlení, zejména pro zranitelné domácnosti; připomíná, že Sociální fond pro klimatická opatření bude od roku 2026 poskytovat členským státům finanční prostředky na podporu zranitelných domácností a mikropodniků;

19. zdůrazňuje, že investice do vysoce kvalitního a dostupného vzdělávání a celoživotního učení jsou strategickou sociální investicí, která má zásadní význam pro soudržnost, začleňování a přípravu pracovní síly na ekologickou a digitální transformaci a potřeby EU související s obranou, a to i prostřednictvím odborného vzdělávání a přípravy a učňovské přípravy; vítá návrh doporučení Rady týkající se lidského kapitálu v EU a jeho zaměření na řešení nedostatku kvalifikovaných pracovníků, využití poznatků o dovednostech pro navrhování strategií v oblasti dovedností a rozvoj široké škály základních dovedností, včetně digitální gramotnosti, občanské gramotnosti a gramotnosti v oblasti umělé inteligence, a na přípravu na moderní život; uznává, že nedostatečné investice do lidského kapitálu brání inovacím, konkurenceschopnosti a schopnosti lidí dosáhnout svého plného potenciálu;

20. zdůrazňuje, že je třeba, aby iniciativy EU týkající se nedostatku dovedností poskytovaly větší podporu komplexním a inkluzivním systémům vzdělávání a odborné přípravy, mimo jiné prostřednictvím aktivních politik na trhu práce, individuálních vzdělávacích účtů a mikrocertifikátů, a aby byly posíleny postupy pro validaci neformálního a informálního učení; zdůrazňuje dále, že je důležité zlepšit a usnadnit spravedlivou mobilitu pracovních sil v rámci EU a úlohu legální migrace a uznávání zahraničních kvalifikací při řešení nedostatku kvalifikovaných pracovníků; je znepokojen tím, že účast dospělých na odborné přípravě zůstává ve většině členských států hluboko pod cílem ve výši 60 %, a to zejména u pracovníků s nízkou kvalifikací, starších pracovníků, státních příslušníků třetích zemí a osob se zdravotním postižením; vyzývá Komisi, aby v nadcházejícím balíčku opatření v oblasti spravedlivé mobility pracovních sil navrhla konkrétní řešení nedostatku dovedností a řešila přetrvávající problémy a zajistila, aby nadcházející iniciativa v oblasti přenositelnosti dovedností řešila stávající překážky uznávání dovedností;

21. je pevně přesvědčen, že individuální právo na vzdělávání pro pracovníky během pracovní doby, které řeší hlavní překážky bránící absolvování vzdělávání, může zajistit kvalitní rekvalifikaci a zvýšení kvalifikace, odbornou přípravu zaměstnanců a kariérní podporu s cílem zajistit zaměstnavatelům předvídatelnou a stabilní nabídku kvalifikovaných pracovníků; zdůrazňuje potřebu řešit překážku spojenou s náklady tím, že se zajistí odborná příprava, jež bude pro pracovníky bezplatná a bude podporována finančními prostředky, daňovými pobídkami a partnerstvími; zdůrazňuje, že za vzdělávání zaměstnanců odpovídají vnitrostátní instituce a sociální partneři, a vyzdvihuje jejich zásadní roli při uplatňování práva na odbornou přípravu; vyzývá v tomto ohledu členské státy, aby upřednostňovaly a podporovaly systémy vzdělávání a výcviku vytvořené společně pracovníky a jejich zaměstnavateli a zajistily tak, aby změnu kvalifikace a prohlubování dovedností reagovaly na skutečnou tržní poptávku a přispívaly ke kariérnímu postupu; vyzývá Komisi, aby prozkoumala a vydala pokyny k tomu, jak mohou partnerství veřejného a soukromého sektoru mezi členskými státy a podniky financovat odbornou přípravu, změny kvalifikace a prohlubování dovedností pracovníků, a zejména právo na odbornou přípravu jednotlivých pracovníků;

22. zdůrazňuje, že mezigenerační spravedlnost se musí stát strukturální složkou evropského semestru; vyzývá Komisi, aby jako součást své strategie pro mezigenerační spravedlnost do hodnotícího rámce evropského semestru začlenila ukazatele týkající se dobrých životních podmínek mladých lidí a seniorů, přístupu ke kvalitním pracovním místům, cenové dostupnosti bydlení, dostupnosti, fyzické přístupnosti, přiměřenosti minimálního příjmu a důchodů, přístupu ke kvalitním službám v oblasti duševního zdraví a vysoce kvalitnímu vzdělávání a dovednostem a aby

vyhodnotila dlouhodobé a distribuční dopady fiskálních a reformních doporučení; vyzývá Komisi, aby posuzovala dlouhodobé hospodářské, environmentální a sociální dopady politických doporučení, včetně nedostatečných investic, na budoucí generace; zdůrazňuje, že do evropského semestru je třeba lépe začlenit dopad demografické transformace a prodlužující se délku života; zdůrazňuje, že demografická změna vyžaduje politiky ke zvýšení účasti na trhu práce; zdůrazňuje, že jsou zapotřebí opatření, která podpoří aktivní stárnutí a zajistí dlouhodobou udržitelnost důchodových systémů a systémů péče; domnívá se, že doporučení pro jednotlivé země by měla podporovat důchody, které zajistí důstojný život, dobré životní podmínky a přístup ke kvalitní dostupné zdravotní péči, podpoře zdraví a prevenci pro všechny;

23. zdůrazňuje, že výdaje na obranu musí být v rámci evropského semestru plánovány koordinovaným, účinným, transparentním a evropským způsobem, aby se maximalizovaly společenské přínosy; zdůrazňuje, že investice související s bezpečností by měly zahrnovat odolnost společnosti, včetně infrastruktury s vysokým přínosem pro civilní obyvatelstvo, sociální ochrany, občanského vzdělávání, demokratické odolnosti a ochrany proti dezinformacím, přičemž uznává, že sociální stabilita a demokratická důvěra jsou důležitou součástí evropské bezpečnostní architektury a musí být zohledňovány v analýze dlouhodobých reforem a investičních potřeb v rámci semestru;

24. zdůrazňuje, že doporučení evropského semestru v roce 2026 budou mít zásadní význam pro utváření příštího víceletého finančního rámce; domnívá se, že reformy a investice by měly být vybírány na základě své účinnosti a účelnosti, s jakou odpovídají na příslušná doporučení pro jednotlivé země; varuje, že má-li být financování EU vázáno na pokyny k evropskému semestru, musí být tyto pokyny sociálně vyvážené v plném souladu s evropským pilířem sociálních práv a regionální a místní subjekty musí hrát při vyplácení finančních prostředků důležitou úlohu; v této souvislosti bere na vědomí se znepokojením návrh Komise týkající se sociálních výdajů, který může oslabit zaměření na zaměstnanost a sociální cíle, a vyzývá k vytvoření samostatného a posíleného fondu ESF+ s tematickými zaměřeními;

25. domnívá se, že sociální model EU je nedílnou součástí její konkurenceschopnosti a že úsilí o zjednodušení administrativní zátěže pro podniky musí zachovávat a zajišťovat sociální práva; zdůrazňuje, že kvalita pracovních míst a nenákladová konkurenceschopnost, jako je kvalita výrobků a služeb, může podporovat i produktivitu a přiměřené mzdy; zdůrazňuje, že je důležité zajistit větší jasnost, proporcionalitu a právní jistotu, zejména pro malé a střední podniky a osoby samostatně výdělečně činné, a zdůrazňuje, že tyto přístupy by měly respektovat rozmanitost modelů trhu práce v jednotlivých členských státech a zároveň podporovat udržitelnou hospodářskou činnost a vytváření kvalitních pracovních míst;

26. podporuje demokratičtější proces evropského semestru, v jehož rámci by byl Parlament úzce zapojen do stanovování priorit hospodářské a sociální politiky a přijímání rozhodnutí v oblasti správy ekonomických záležitostí; trvá na tom, že do formulování, monitorování a sledování vnitrostátních reforem musí být systematicky zapojeni sociální partneři, organizace občanské společnosti a regionální a místní subjekty, a to včasně a s dostatečnou transparentností; naléhavě vyzývá Komisi a členské státy, aby zajistily jejich řádné zapojení do všech fází analýzy, a to i v rámci sociální konvergence, s cílem posílit jejich odpovědnost a zajistit, aby se sociální práva EU stala skutečností v praxi; zdůrazňuje, že dodržování zásady subsidiarity a pravomoci členských států zůstává základním prvkem evropského semestru; připomíná, že je třeba, aby Komise zajistila, že evropský semestr a rámec správy ekonomických záležitostí EU bude posuzovat dopad doporučených reforem na rovnost žen a mužů a začlenění žen na trh práce, a aby podporovala investice do kvalitních veřejných služeb a pečovatelské infrastruktury;

27. upozorňuje na to, že chybí transparentní metodika pro formulování doporučení pro jednotlivé země a jasná kritéria používaná pro jejich výběr; varuje, že to podkopává odpovědnost a může to vést k nerovnému zacházení s členskými státy; vyzývá Komisi, aby zajistila plnou transparentnost postupů a vnitřního rozhodování, včetně zúčastněných generálních ředitelství, a aby posílila odpovědnost a sdílení informací s Parlamentem; je znepokojen tím, že dodržování doporučení pro jednotlivé země zůstává stále trvale nízké; vyzývá členské státy, aby se lépe zabývaly doporučeními v oblasti politiky zaměstnanosti a sociální politiky; vyzývá Komisi, aby posílila dialog s členskými státy o provádění stávajících doporučení a hlavních směrů politik zaměstnanosti, včetně opatření navazujících na stávající a plánovaná politická opatření;

28. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě a Komisi.